

Vergaderjaar 2021–2022

36 143

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2022 (Tweede incidentele suppletoire begroting)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1 Leeswijzer

De voorliggende incidentele suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2022 van hoofdstuk X van de begroting van het Rijk.

Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

2 Beleid

Het uitvoeren van extra investeringen vanuit de Defensienota vraagt om versnelling van een tweetal investeringsprojecten.

In de eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnota (€ 3 miljard) verwerkt. Zoals aangekondigd in de memorie van toelichting van betreffende begroting worden de aanvullende investeringen (€ 2 miljard) opgenomen in de defensiebegrotingen voor 2023, die op Prinsjesdag in september zullen worden gepresenteerd.

Op 1 juni 2022 heeft het Kabinet u de Defensienota (Kamerstuk 36 124, nr. 1) toegestuurd. Met de Defensienota geeft Defensie invulling aan de extra investeringen. Door deze tweede incidentele suppletoire begrotingen (voor de begrotingshoofdstukken X en K) kunnen twee investeringsprojecten, die zijn aangekondigd in de Defensienota, deze zomer opstarten. Het betreft concreet de bestelling van zes F-35 toestellen en vier extra toestellen MQ-9. Ten tijde van het opstellen van de eerste suppletoire begroting was nog niet duidelijk dat het Amerikaanse JSF Program Office (JPO) al in de zomer 2022 een definitief akkoord wilde hebben om de zes te bestellen F-35 toestellen mee te kunnen laten lopen in de productieserie LOT 17. Hiervoor moet dus de eerste suppletoire begroting worden gewijzigd en de ruimte uit het aanvullende € 2 miljard pakket eerder beschikbaar worden gesteld. Voor de uitbreiding van de MQ-9 vliegtuigen is ook een versnelling nodig uit de ruimte uit het aanvullende € 2 miljard pakket omdat de productielijn van de configuratie van de MQ-9 (Type A) die Nederland in gebruik heeft op zijn eind loopt en ook het contract via Foreign Military Sales eindigt, is bestelling voor 31 augustus noodzakelijk. Er kan derhalve niet worden gewacht op parlementaire goedkeuring en wijziging van de reeds ingediende eerste suppletoire begroting en de ontwerpbegroting 2023, temeer omdat Defensie wil voorkomen dat de voor Nederland optimale productieseries voor deze capaciteiten misgelopen worden. Met deze tweede incidentele suppletoire begroting voegen wij het benodigde budget voor het DMF (hoofdstuk K) toe vanuit het voedingsartikel (artikel 13 Defensiebreed Materieel) van de defensiebegroting (hoofdstuk X).

Bestelling zes F-35 toestellen

Met de negen F-35 vliegtuigen die Nederland in 2019 heeft besteld is de basis gelegd voor een derde F-35 squadron. In de Defensienota is de vervolmaking van het derde squadron F-35 aangekondigd. Om het derde squadron te vervolmaken zijn nog zes F-35 toestellen nodig, naast de aanschaf van additionele, initieel benodigde reservedelen, speciale gereedschappen, meet- en testapparatuur en vliegtuig gebonden apparatuur. In de geest van de motie Valstar van 21 april jongstleden wil Defensie, mede gezien de toenemende dreigingen, zo snel mogelijk nieuw materieel aanschaffen en onderhoudsachterstanden wegwerken. Nederland heeft de optie om bij het Amerikaanse *JSF Program Office* (JPO) zes toestellen te bestellen in de productieserie LOT 17, waarbij levering is voorzien in 2025. Defensie heeft reeds richting het JPO aangegeven gebruik te maken van deze optie, maar heeft daarbij kenbaar gemaakt deze bestelling niet definitief te kunnen maken voordat parlementaire behandeling van het besluit heeft plaatsgevonden.

Gezien het feit dat het JPO en de leveranciers de contractonderhandelingen voor de productieseries LOT 15 tot en met LOT 17 op korte termijn afronden, is het zaak dat Nederland uiterlijk in juli de zes vliegtuigen bij het JPO bestelt. Indien Defensie deze toestellen niet tijdig bestelt, betekent dit dat Defensie de toestellen pas op zijn vroegst in LOT 18 kan bestellen. Als de toestellen later worden besteld, ontstaat een gat in het leverings-schema van de toestellen, waardoor de completering van het derde squadron en de operationele voordelen die dit oplevert minimaal met twee jaar vertraagt. Vertraging is derhalve onwenselijk.

Bestelling vier MQ-9

Met de uitbreiding van vier MQ-9 vliegtuigen naar acht toestellen wordt de capaciteit verdubbeld ten opzichte van de initiële behoefte, zoals vermeld in de A-brief van het project Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV).

Nederland zal echter tijdig tot aanschaf van deze toestellen over moeten gaan. De productielijn van de configuratie van de MQ-9 (Type A) die Nederland in gebruikt heeft loopt op zijn eind en ook het contract via Foreign Military Sales eindigt. Daarna produceert de fabrikant een andere configuratie van dit toestel. De verwerving van de vier MQ-9 vliegtuigen met een afwijkende configuratie heeft negatieve gevolgen voor de implementatie in de huidige concepten voor operatie en instandhouding. Nederland heeft tot uiterlijk 31 augustus aanstaande de mogelijkheid om bij het Amerikaanse MQ-9 Program Office vier MQ-9 toestellen te bestellen met dezelfde configuratie, waarbij levering is voorzien in 2025. De huidige configuratie kan binnen de bestaande contracten ten minste een jaar eerder en tegen gunstiger financiële voorwaarden worden geleverd en biedt naar verwachting de meeste operationele voordelen.

Vertraging van de verwerving van de additionele vier MQ-9 vliegtuigen is derhalve onwenselijk en Defensie is daarom voornemens de bestelling van de vier extra toestellen definitief te maken.

Hogere verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2022 wordt verhoogd met € 1,1 miljard. Het merendeel van de bijhorende uitgaven zal plaatsvinden in de jaren 2023 tot en met 2028.

3 Artikelen

3.1 Artikel 13 Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds (bedragen x € 1.000)

	1e supple- toire begroting	Mutaties 2e ISB	Stand 2e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	5.261.452	1.095.000	6.356.452	- 88.000	- 57.799	86.070	100.065
Uitgaven	5.573.486		5.573.486	19.000	93.201	235.070	382.065
Bijdrage aan Defensie- materieelbegrotings- fonds	5.573.486		5.573.486	19.000	93.201	235.070	382.065
Ontvangsten							

Toelichting

Hogere verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2022 wordt verhoogd met € 1,1 miljard. Het merendeel van de bijhorende uitgaven zal plaatsvinden in de jaren 2023 tot en met 2028.